Landschappelijk inpassingsplan Perceel D1264, Spaanderstraat Oss-Berghem

Ontwerpplek

Spaanderstraat, perceel D1264, Oss-Berghem

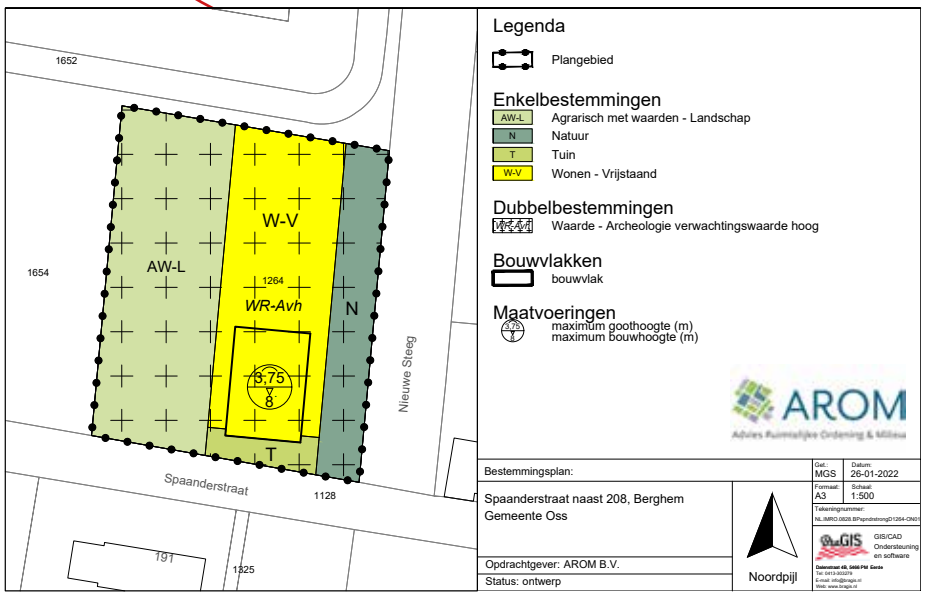

Colofon

* **Landschappelijk inpassingsplan perceel D1264 Spaanderstraat Berghem-Oss**

* **Plangebied**
Perceel D1264 Spaanderstraat, Berghem-Oss.

* **Opdrachtgever**
Arom, Advisering Ruimtelijke Ordening & Milieu, Helmond.

* **Auteur**
H.Gruyters Tuin- & Landschapsarchitectuur
Neerstraat 2, 5761 RE Bakel

* **Datum**
5 april 2022

Inhoud

Samenvatting

Analyse Ontwerpgebied
* Ligging ontwerpplek
* Geschiedenis
* Situatie 2021

Morfologische analyse

Analyse vegetatiereeks

Situatie Spaanderstraat

Ontwerpplan landschaapelijke inpassing

Beplantingsplan
* Hagenplan
* Singel
* Clump
* Fauna-akker
* Akkerbouw met waarden open landschap

Bronnen.

Samenvatting

Plangebied Zone Oss-Berghem 2017

Plangrens ontwerpgebied

Plangrens Bestemmingsplan Zone Oss-Berghem

*Het plangebied bevindt zich op de dekzandrand, dit is de overgangszone van het lager gelegen kleigebied naar de hogere gelegen dekzandrug.
De dekzandranden kenmerken zich van oorsprong door een kleinschalige opbouw, met een half- open tot besloten karakter, maar staan onder grote druk van verstedelijking.

Het kleinschalige en halfopen karakter kan weer worden teruggebracht, door de aanplant van opgaand groen in de vorm van kavelrandbeplanting, zoals houtwallen en singels.

*Het oude bebouwingslint van de Spaanderstraat vormt de noordelijke grens van het plangebied Bestemmingsplan Zone Oss-Berghem-2017.
Van oudsher staan veel (voormalige) agrarische bedrijven aan deze straat. De vrijstaand bebouwing wordt afgewisseld met doorzichten en lange zichtlijnen over het gebied.

De visie en het bestemmingsplan gaan uit van behoud van het open landelijk karakter van het gebied.

Door perceel D1264 op te delen in drie ongelijke stukken en op het middelste een woning toe te voegen, wordt het oude bebouwingslint versterkt.

Dit landschappelijk inpassingsplan wil een bijdrage leveren aan herstel van het kleinschalige en halfopen karakter van het gebied door de aanplant van kavelrandbeplanting in de vorm van houtwallen.

Analyse Ontwerpgebied

±Anno 1840

±Anno 2005

Ontwerpgebied

Ligging perceel D1264, Spaanderstraat Berghem

Het plangebied, perceel D1264, ligt aan de noordzijde van de Spaanderstraat op de hoek van de Nieuwe Steeg. Noordelijk hiervan ligt het bedrijventerrein 'De Geer' en zuidelijk een gebied dat in gebruik is voor akkerbouw en wonen.

Geschiedenis

Van oudsher is de bebouwing geclusterd op de hogere en drogere delen in het landschap, hier waren ook de bouwlanden te vinden.
Het landschap ter plaatse van het plangebied was een open, kleinschalig landschap waarin houtsingels, houtwallen en bosjes, afgewisseld werden door percelen bouwland. Alle percelen zijn smal en volgen dezelfde richting, haaks op de verbindingsweg tussen Berghem en Oss.

Nu, anno 2021

In de loop van de jaren zijn veel landschapselementen uit het plangebied verdwenen. Deze hebben plaats gemaakt stedelijke bebouwing. Een kleinschalig landschap waar landbouw werd bedreven met houtsingels, houtwallen, bosjes en hagen. Dit landschap is veranderd in een landschap met beperkte ecologische waarde.
De Spaanderstraat maakt deel uit van een groen, open, landelijke zone tussen Berghem en Oss. Dit gebied moet zijn open karakter behouden en zorgt voor geleding tussen de twee kernen. Zo blijft Berghem mogelijk zijn dorpse karakter behouden.

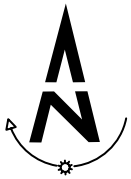

Morfologische analyse

Topografische kaart ± 1840

Bodemkaart

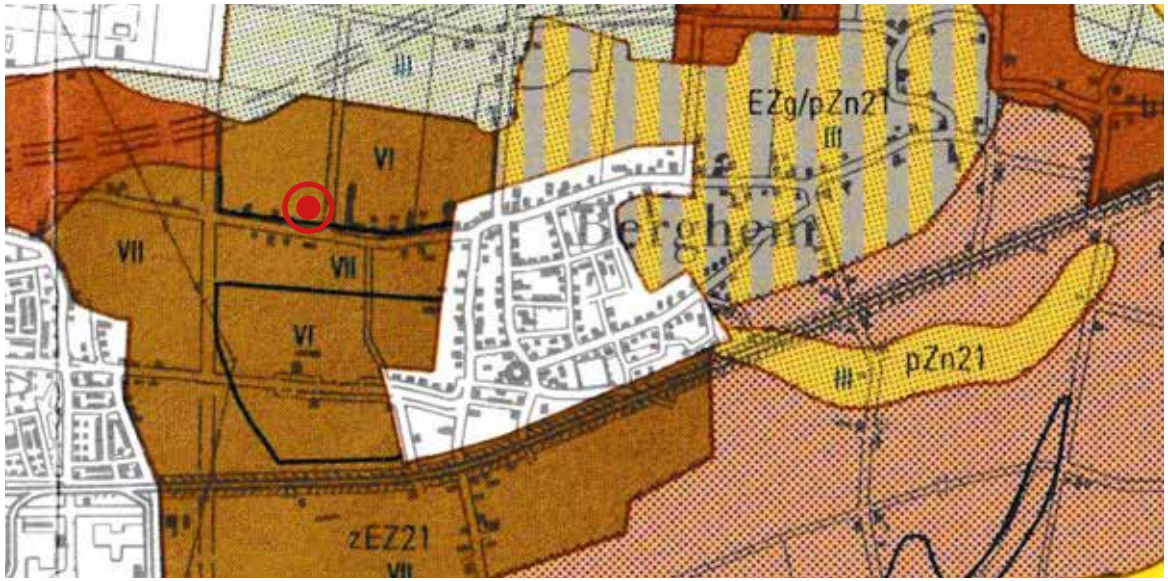

Morfologische structuur

Gebiedsplan Spaanderstraat bevindt zich op een dekzandvlakte van de De Maashorst met daarop een bovenlaag van zEZ21/Hoge Zwarte Enkeerdgronden.
De dikte van het cultuurdek bedraagt > 50 cm. Enkeerdgronden zijn vruchtbare gronden die eeuwenlang door de boeren in de omgeving bemest en bewerkt zijn.

De gemiddelde hoogte van de grondwaterstand (Grondwatertrap VI) is matig diep en diep.

Grondwatertrap VI

Gemiddeld hoogste waterstand in cm beneden het maaiveld 40-80cm.
Gemiddeld laagste grondwaterstand in cm beneden het maaiveld >120cm.

Grondwatertrap VII

Gemiddeld hoogste waterstand in cm beneden het maaiveld >80cm.
Gemiddeld laagste grondwaterstand in cm beneden het maaiveld >160cm.

Legenda

Gebiedskarakteristiek:
Oude bouwlanden o.a. enken en essen.

Analyse vegetatiereeks

Vegetatiekaart uitgegeven 1975

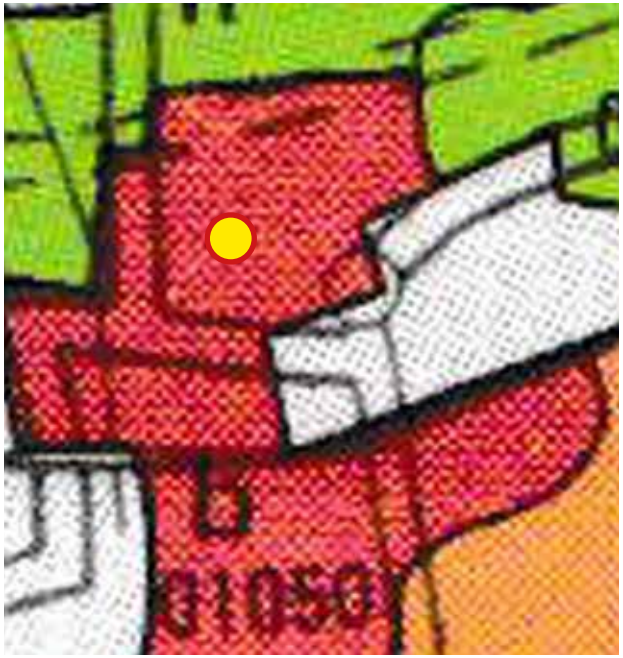

Bodemkaart

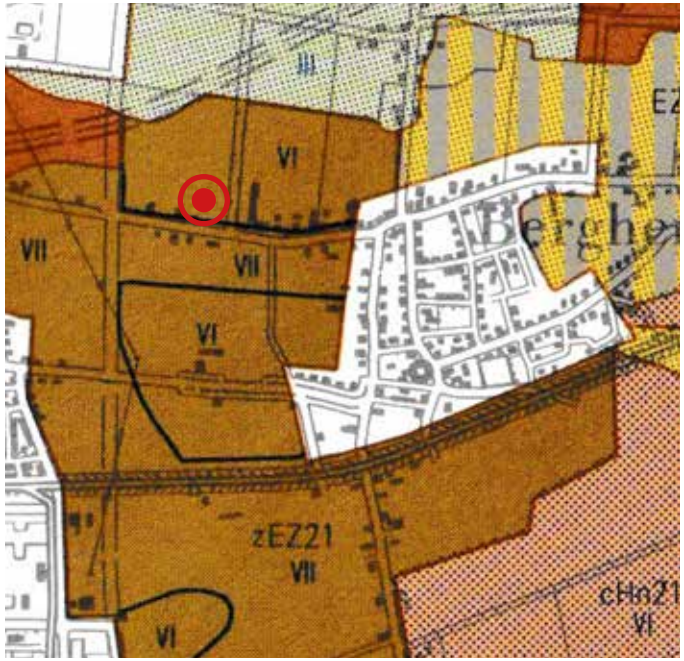

Topografische kaart ± 1840

Vegetatiereeks

Het ontwerpgebied ligt in de vegetatiereeks van het ***Complex van Beuken-Eikenbos .***
De bovenlaag bestaat uit dikke donkere humushoudende bovengrond, die is ontstaan door gedurende vele eeuwen opbrengen van plaggenmest en daardoor ook rijk aan fosfaat.

Beuken-Eikenbos.
In de bossen van deze reeks zijn de voornaamste boomsoorten:
Zomereik , Beuk en Wintereik
Heesters in de struiklaag zijn: Lijsterbes, Amerikaanse vogelkers en de Hazelaar.

Legenda vegetatiereeks

b 01050	Beuken-Eikenbos (*Fago-Quercetum*)

0 > geen bos
1 > weinig eikenwallen
0 > geen heide
5 > veel cultuurland (anno 2021 drastisch minder)
0 > geen sloten

Situatie 2021 Spaanderstraat, Berghem

Perceel D 1264

Perceel D1264 heeft nu nog de bestemming bouwland. Door het perceel op te delen in drie ongelijke stukken, met ieder een andere bestemming, waarvan het middelste wonen, wordt het oude bebouwingslint versterkt.

Ontwerp landschappelijke inpassing

VO Spaanderstraat, Berghem

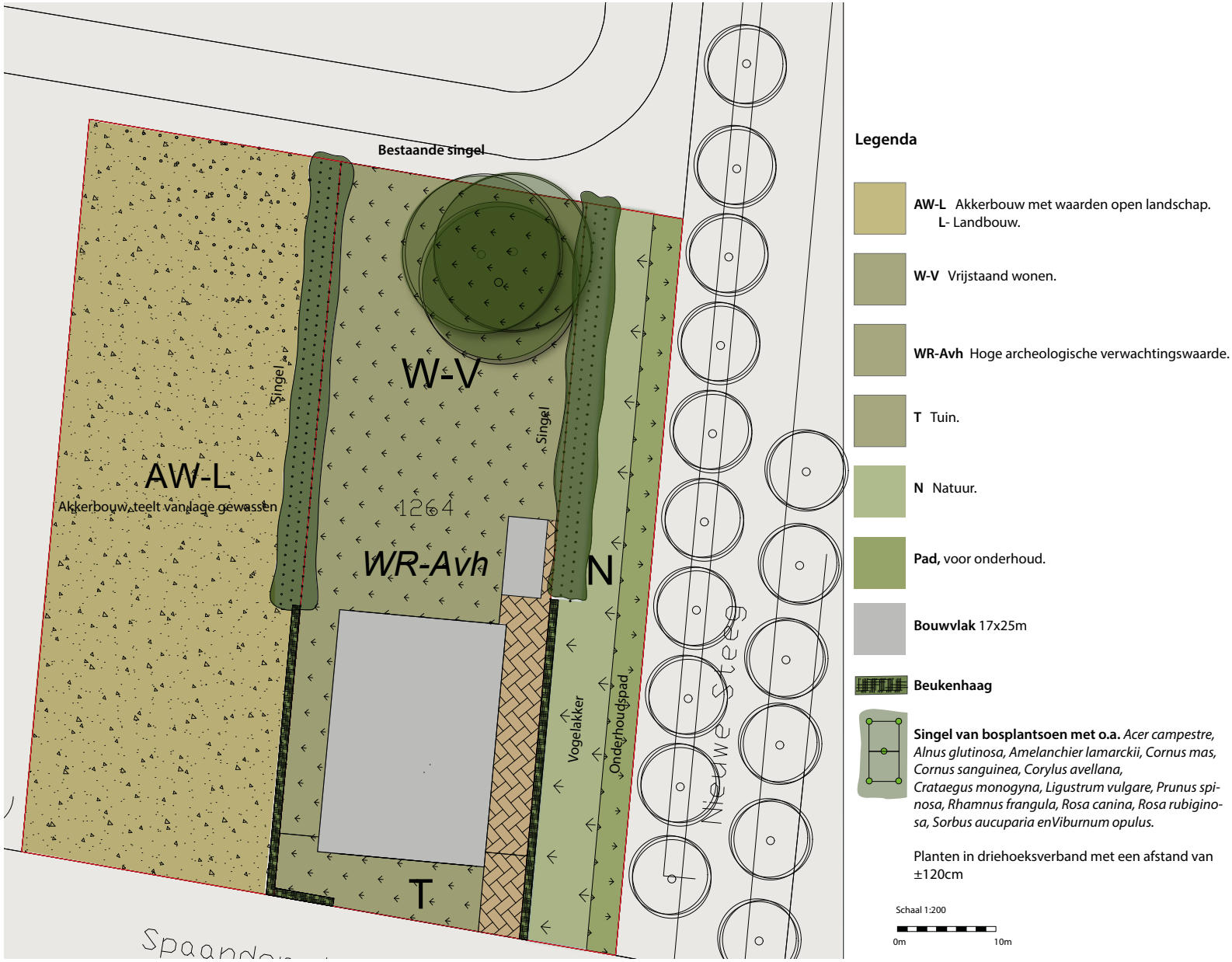

Perceel D1264 Spaanderstraat, Berghem

Ontwerp

Centraal in het VO staan openheid van het landschap, behoud van zichtlijnen en biodiversiteit.

*De kavelgrens van het perceel bestemming vrijstaand wonen, krijgt aan de voorzijde een geschoren haag van *Fagus sylvatica*, ±1.2m hoog.
*Verderop gaat deze over naar een singel van ±4m breed bestaande uit streekeigen beplanting.
*Achterin het perceel komt een clump van drie bomen, nl. twee stuks *Fagus sylvatica* en één *Fagus sylvatica 'Atropunicea'*.
*Het kavel met bestemming natuur krijgt fauna-akker, dat eenmaal per jaar gemaaid wordt.
*Op het perceel met bestemming akkerbouw, mogen alleen lage gewassen geteeld worden om de openheid en zichtlijnen van het gebied te garanderen.

Beplantingsplan

Hagenplan

Aan de voorzijde van het erf komen geschoren hagen van beuken/ *Fagus sylvatica*, gemengd met 10% *Fagus sylvatica 'Atropunicea'*.
Deze haag wordt jaarlijks gesnoeid om de vorm van de haag te behouden.

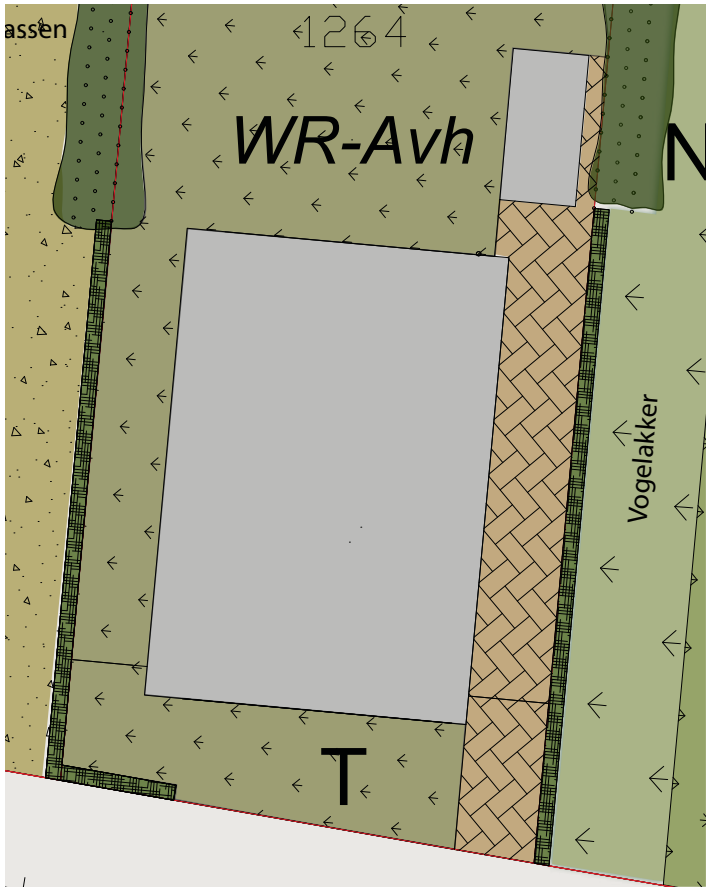

Sfeer	Architectonische liniaire hagen.
Beeld	Lange hagen die dienen om privé en openbaar van elkaar te scheiden.
Functie	Vormgeving versterkend en een begeleidende functie.
Selectiecriteria	Visueel**:** Soort dat goed past bij een landschappelijke inpassing. Technisch: Sterke ziektevrije planten met een matige groeisnelheid.
Soort + aanleg	*Fagus sylvatica,* 4-5 per m1, planten in driehoeksverband. Voor de hagen betekent dit een dubbele rij. Maat 100-125. Een mix met 10% rode beuk / *Fagus sylvatica 'Atropunicea'* geeft een rood/groene haag.
Kwaliteitseisen	Goed bewortelde en vertakte planten.
Toekomst	Snel het eindbeeld van ± 120cm hoogte en redelijk duurzaam.
Beheer	**Ontwikkelingsbeheer** De eerste jaren na de aanplant van de haag wordt er aan mechanische onkruidbeheersing gedaan zodat de haag genoeg licht krijgt om uit te groeien. **Duurzaam beheer** Het beheer bestaat uit één of twee keer per jaar terugsnoeien tot de gewenste afmeting. Wordt gekozen voor één keer snoeien, dan is eind juni de beste tijd. Als er twee keer gesnoeid wordt, gebeurt dat gewoonlijk in begin juni en eind september.

Beplantingsplan

Singel

De kavels worden van elkaar gescheiden d.m.v. een singel. Een houtwal of houtsingel is een vrijliggend lijnvormig en aaneengesloten landschapselement, al dan niet groeiend op een aarden wal, met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en/of struiken. De begroeiing wordt als hakhout beheerd.

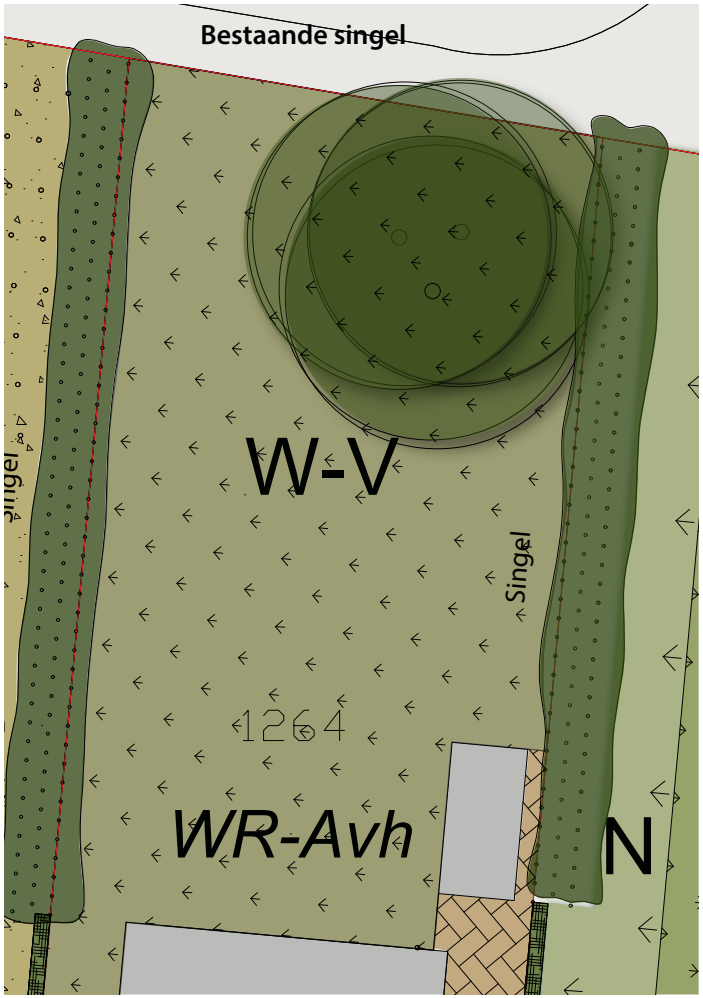

Sfeer

Lijnvormig element bestaande uit 3 rijen beplanting van bosplantsoen met o.a. *Acer campestre, Alnus glutinosa, Amelanchier lamarckii, Cornus mas, Cornus sanguinea, Corylus avellana, Crataegus monogyna, Ligustrum vulgare, Prunus spinosa, Rhamnus frangula, Rosa canina, Rosa rubiginosa, Sorbus aucuparia en Viburnum opulus.*

Beeld

De singel geeft aan waar de eigendomsgrens ligt.

Functie

Het jaarrond grote belevingswaarde, versterkt de biodiversiteit en voegt een landschapselement toe. De voornaamste functie was vroeger het leveren van brandhout en het keren van vee

Selectiecriteria

Visueel: Soort dat goed past bij een landschappelijke inpassing.

Soort + aanleg

Bosplantsoen, hoogte ± 1m en planten in driehoeksverband. Afstand 1.2m

Kwaliteitseisen

Goed bewortelde en vertakte planten.

Toekomst

Snel een gesloten vegetatie met lage beheerkosten.

Beheer

Ontwikkelingsbeheer
De eerste 3 jaar wordt de aanplant vrijgehouden van onge wenste vegetatie, indien deze het aanslaan belemmert en tevens ongewenste houtopslag verwijderen. Als de heesters voldoen de zijn aangeslagen.

Duurzaam beheer - Hakhoutbeheer
De singel wordt periodiek en gefaseerd, eenmaal in de 8 tot 10 jaar afgezet. Dit afzetten wordt alleen verricht in de periode van 1 oktober tot 15 maart en niet in het broedseizoen.

Clump

Achterin het perceel staat een clump van drie in elkaar groeiende beuken. Twee stuks *Fagus sylvatica* en één *Fagus sylvatica 'Atropunicea'*.

Clump van *Fagus sylvatica.*

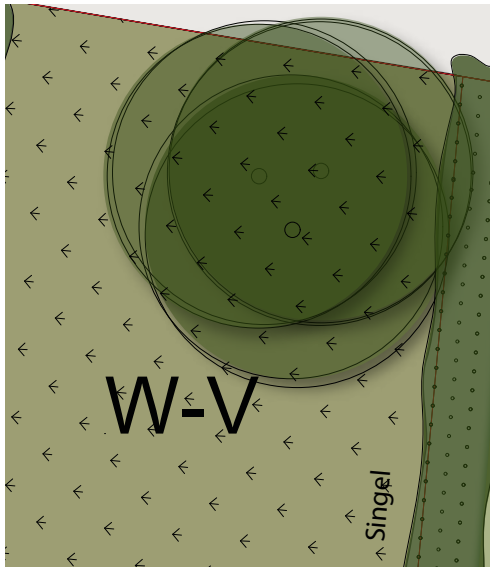

Sfeer	Een groep solitaire bomen van dezelfde of wisselende samenstelling in soort.
Beeld	Een ornementale groep bomen, vaak voorkomend op landgoederen.
Functie	Het jaarrond grote belevingswaarde, versterkt de biodiversiteit en voegt een landschapselement toe. De voornaamste functie was vroeger het creëren van zichtlijnen en het bieden van een schaduwplek voor het vee.
Selectiecriteria	Visueel**:** Soort dat goed past bij een landschappelijke inpassing.
Soort + aanleg	*Fagus sylvatica* (geveerd) en *Fagus sylvatica 'Atropunicea'*, maat 18-20.
Kwaliteitseisen	Enkelstammig en geveerd. De stam moet vrij zijn van beschadigingen.
Toekomst	De bomen vormen een gesloten kroon en geeft weinig beheerskosten.
Beheer	**Ontwikkelingsbeheer** De eerste 3 jaar wordt de aanplant vrijgehouden van ongewenste vegetatie, indien deze het aanslaan belemmert. **Duurzaam beheer** De clump vraagt weinig beheer. Opkronen tot 1.80 m en verwijderen van dode takken.

Beplantingsplan

Vogelakker en vogelakkerrand

Aan de oostzijde van de woning, het perceel met bestemming 'Natuur', komt een fauna-akker.
Akkers en akkerranden worden met speciale eiwitgewassen, granen en kruiden ingezaaid in stroken. Op deze manier dienen deze vogelakkers en -randen in de zomer en in de winter als gebied waar akkervogels (zoals de veldleeuwerik, gele kwikstaart en graspieper) regelmatig terugkeren om zich te voeden. In de zomer dienen deze vogelakkers en vogelakkerranden als broedgebied. Naast het aantrekken van vogels zijn deze maatregelen ook gunstig voor het aantrekken van insecten waaronder vlinders, muizen en roofvogels. De insectenrijkdom is in het broedseizoen gunstig voor de overlevingskansen van de jonge vogels. Ook neemt het aantal bestuivende insecten in het gewas toe. Kortom het voedselweb is in het hele gebied completer. Dit zorgt ervoor dat de akkers minder gevoelig worden voor ziektes en plagen.

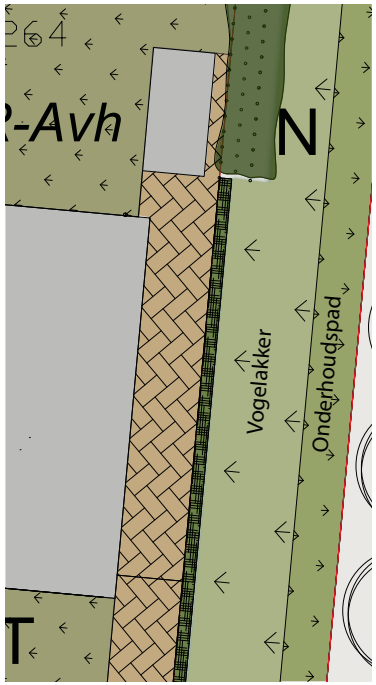

Sfeer	Belevingswaarde vanwege haar natuurlijke schoonheid en de afwisseling in kleur en structuur door de jaargetijden heen.
Beeld	De weideplanten komen in wisselende samenstelling over het hele plantvak terug. Deze evenwichtige combinatie van langbloeiende vaste planten en grassen, zorgen voor een kruidenrijk grasland, dat weinig onderhoud nodig heeft.
Functie	Het jaarrond grote belevingswaarde, versterkt de biodiversiteit en voegt een landschapselement toe.
Selectiecriteria	Visueel**:** Soort dat goed past bij een landschappelijke inpassing Technisch: Breed inzetbaar bloemenmengsel, geschikt voor droge schrale grond.
Soort + aanleg	Kruidenrijk grasmengsel voor alle gronden. Zaaidichtheid ±1 gram per m2.
Kwaliteitseisen	Kruidenmengsel van inheemse wilde plantensoorten.
Toekomst	Snel een gesloten vegetatie met lage beheerkosten.

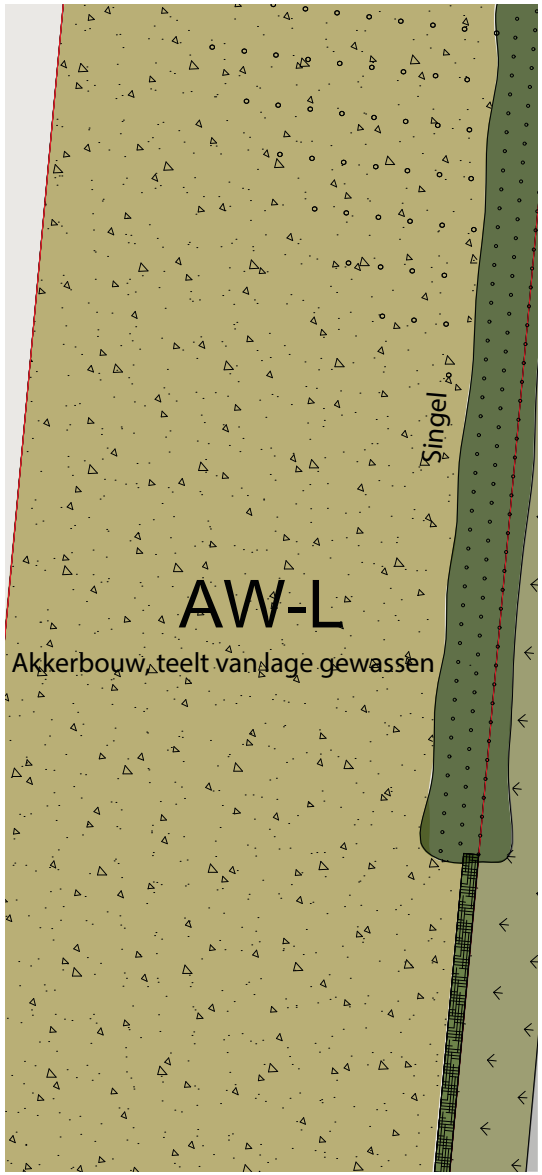

Akkerbouw

Het perceel westelijk van de woning heeft de bestemming AW-L =Akkerbouw met waarden open landschap. Met respect voor de aanwezige landschappelijke kwaliteiten wordt de inrichting en ontwikkeling van de gebieden in belangrijke mate bepaald door de landbouw. Daarbij zijn de landschappelijke, bodemkundige belangen richtinggevend voor de productie- en uitbreidingsmogelijkheden voor het (agrarisch) bedrijfsleven. Behoud van de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap is een belangrijk doel.

*Op dit perceel mogen alleen lage gewassen geteeld worden om de openheid van het gebied te waarborgen.

Bronvermelding

Bronvermelding

* Bestemmingsplan Zone Oss-Berghem 2017.
* Landelijke Milieukartering. Rijksinstituut voor Natuurbeheer. Rijksplanelogische dienst.
* Bodemkaart van Nederland. Wageningen.
* Historische Atlas ± 1836 / ± 1843 Noord Brabant.
* Planten van hier. Praktijkboek voor een duurzame leefomgeving met inheemse flora.
* Bosplantsoen. IPC Groene Ruimte, Arnhem.
* Nota Landschapsbeleid 2015, gemeente Oss.

HENK GRUYTERS

06 49 64 78 79 h.gruyters@gmail.com

TUIN- & LANDSCHAPSARCHITECTUUR

Neerstraat 2 5761 RE Bakel